

עלון תורני שכוב"ג בעזה"י אגדה של תורה

גליון 671

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ז

מהיכן שלא נתבונן, פלא פלאים הוא הצדיק נשגב מרן רבינו יוסף חיים זי"ע כידוע כבר מצעירותו התגלה גאונותו, צדיקותו ופרישותו וכן הניסים שהתחוללו עימו. האהבה העצומה לה זכה בדורו ולאחריו גם היא פלאית. כידוע רבינו יוסף חיים זצ"ל התנהג בענווה יתירה וברח מן הכבוד, ולעולם לא כתב שמו עם תואר רבני כלשהו. ולכן נתקיים בו "כל הבורח מן הכבוד הכבוד רודף אחריו" גדולים וגאונים לא פסקו מחבבו, ולא היו סומכים על דעתם עד שהיה מסכים איתם למעשה. ובין גדולי ישראל אלה, היה גם רבו - הגאון רבינו חכם-רבי עבדאללה סומך זיע"א, שבכל דבר הקשה בהוראה שלח להתייעץ עמו ולדעת חוות דעתו הגדולה.

פנתח האה

משל נפלא מביא רבינו הבן איש חי
על עשיר אחד שיצא לעיר רכוב על סוסו, והנה בדרך עצר אותו איזה עני פיסח וביקש לעלות עמו עד לשערי העיר. אותו עשיר היה רחמן וטוב לב והסכים להעלותו ולהרכיבו על הסוס, משום שאינו מפסיד כלום. אולם העני ביקש מהעשיר לשבת ליד המושכות, מכיון שהוא מפחד שמא יפול, גם לזה הסכים בעל הסוס, ונתן לו המושכות, והנה כשהגיעו לשערי העיר, אמר אותו עני פיסח לבעל הסוס, שירד בבקשה מהסוס, כיון שהגיעו כבר לשערי העיר, נבהל בעל הסוס ואמר לאותו עני "הרי אני הוא שעשיתי לך טובה ועליך לרדת", מיד התחיל אותו עני צועק בטענה שעלה זה האדם כדי לשדוד אותי, ובאו כמה אנשים ונתנו מכות נאמנות לאותו עשיר בעל הסוס, והטיחו כלפיו דברים קשים, כיצד אינו מתבייש לשדוד עני וגלמוד, ואילו הוא הצטדק שהסוס שלו, אך בודאי שלא האמינו לו, והציעו לשניהם לגשת למשפט אצל דיני העיר. הלכו שניהם לבית הדין ושטחו את טענותיהם לפני הדיינים, והנה כששמעו הדיינים את הטענות, אמרו לבעל הסוס: "אכן נראים דבריך צודקים, אך מה נעשה ואין לדיין אלא מה שענינו רואות, וכיון שמסרת בידי את המושכות, לא נותר לנו אלא לפסוק לטובתו". והנמשל הוא, כי כשאדם בעולם הזה נותן את ה"מושכות" בידי של יצר הרע, ומגיע למשפט בבית דין של מעלה, מצטדק הוא בטענות הבל, וכיון שנתן בידי יצר הרע להובילו, שוב לא יועילו לו טענותיו. אויבו הגדול ביותר והאמיתי ביותר של האדם הוא יצר הרע, וכמו שאומרת הגמרא "יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אין יכול לו", בדרך הטבע קשה לאדם לכבוש את היצר הרע, ואם כן, יש חשש שהאדם יתייאש ולא ינסה להלחם עם היצר, על כן אמר הכתוב: "כי תצא למלחמה על אויבך" - כאשר רק תצא ותנסה להילחם עם היצר, אזי "ונתנו ה' אלהיך בידך" - מן השמים יסייעוך לנצחו, כיון שהבא ליטהר מסיעים לו מן השמים.

מספרים, כי רבינו עבדאללה סומך זיע"א, היה בא לדרשות של תלמידו - הוא הבן איש חי זיע"א, וממנהגו זה, היו לומדים הרבה אנשים לבוא לדרשה זו, והיו ממלאים את בית-הכנסת מפה לפה. כשהיה נכנס הבן איש חי לבית-הכנסת, היו קמים הקהל לכבודו וקצת ומיד היו יושבים. ראה כך רבינו עבדאללה ואמר בלבו שאין זה כבוד התורה שכך עושים. על כן, החליט להתחיל ולבוא מוקדם לדרשה, קודם הבן איש חי, ואז כשהיה מבחין בבן איש חי נכנס לבית-הכנסת - היה רבינו עבדאללה קם לפניו במלא קומתו עד שהיה הבן איש חי מתיישב במקומו. ראו הקהל את מעשהו של הרב הגדול, עשו כן גם הם, ולא היו יושבים, עד שהיה הבן איש חי יושב במקומו. התבייש הבן איש חי ברוב ענוותנותו ופנה אל מורו ורבו בבקשה שלא יקום לכבודו. ענה לו רבינו עבדאללה כי צר לו כי כבר זקן הוא, אך אם היה לו הכוח - היה אף מרכיב את הבן איש חי על כתפיו!!!

שבת שלום שמשון אליעזר פוקס

זמנך השבת
הדלקת נרות מוצאי שבת
6:33 7:31
נצ לשכור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה
8:06 ר"ת

אֵהָלֵהּ הַהֵלֶלֶת

רבנו ה'בן איש חי' הקדוש, פסק ההלכה שלו ששיך לעשרת ימי תשובה. בהלכות ראש השנה מרן הבית יוסף כתב שאם אדם אמר "האל הקדוש" במקום "המלך הקדוש", או "מלך אוהב צדקה ומשפט" במקום "המלך המשפט" – צריך לחזור.

ה'בן איש חי' פסק שאם אמר "מלך אוהב צדקה ומשפט" – אינו חוזר. אמנם אם אמר "האל הקדוש" לכל הדעות צריך לחזור. הנה, מה יהיה בליל שבת אם השליח ציבור בברכה 'מעין שבע' אמר "האל הקדוש שאין כמוהו" במקום "המלך הקדוש שאין כמוהו" והקהל לא שמו לב ולא תיקנו אותו מיד, האם חוזר או לא חוזר? אז כל הפוסקים אומרים שכיון שהברכה של "מעין שבע" היא לא חיוב וקוראים אותה רק משום המאחרים, ולראיה גם כשיום טוב חל בשבת לא מזכירים בברכה יום טוב, סימן שזה דבר מיוחד שאין בו דין של חזרה (חזרת השי"ץ), אם היה בו דין של חזרה אז צריך היה להזכיר בו גם יום טוב. אז ממילא מה ההלכה צריכה להיות? שלא חוזר. וה'בן איש חי' פוסק שחוזר, מכיוון שעל פי דעת האר"י הקדוש ברכה מעין שבע יש בה דין של חזרה. כלומר מצד אחד, אם לא אמר "המלך המשפט", ה'בן איש חי' אומר שכיוון שהזכיר מלך, קי"ל סב"ל אפילו כנגד סברת מרן ז"ל. אבל ב"מעין שבע" אם לא אמר "המלך הקדוש", פסק ה'בן איש חי' לחזור מכיון שלא אמרין סב"ל נגד סברת רבנו האר"י ז"ל.

אהל לחידוש חידושים ופנינים לשולחן השבת

כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך וכו'.

הסביר הבן איש חי זיע"א מעקה זה ראשי תיבות של: הרהורי עבירה קשים מעבירה, והמילה גגך זה גימטריא שם הוי"ה (26), שכיוון שהקדוש ברוך הוא שוכן אצל כל יהודי, אזי צריך להיזהר ולא לגרום לקדוש ברוך הוא לצאת ממך, שזה על ידי הרהורים רעים ואסורים, שאם השכינה לא נמצאת בתוכך אזי השטן נמצא שם, וכמו שאמרו חז"ל לגבי הפסוק "והבור ריק אין בו מים" מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו, שהבור זה המוח, וכשלא ממלאים אותו במים שזו התורה, אזי הוא מתמלא בנחשים ועקרבים למיניהם.

וכמו שאדם מזמין מלך חשוב לביתו והוא יודע שהמלך לא אוהב דגים, האם הוא ישים לו על השולחן דגים? כך צריך להרחיק את כל מה שהמלך של העולם שונא ולא להכניסו למוחנו. משל לתייר שעבר ליד הנמל וראה ספינה שפורקת מקררים ומעמיסה מכונות כביסה, וספינה אחרת פורקת תנורים ומעמיסה מוצרי חשמל אחרים, והנה הגיעה ספינה שפרקה מקררים ולא היה דבר להעמיס עליה, והוא רואה את רב החובל עם צוות נוסף מניחים אבנים כבדות על הספינה, ניגש התייר ושאל מדוע אתה מעמיס את האבנים הללו, וכי לא עדיף לך לנסוע ריק? אמר לו רב החובל: אם אין על הספינה משא יש רוחות חזקות והספינה עלולה להישבר, לכן חייב למלא אותה בדברים גם אם זה אבנים כבדות ובלבד שלא תהיה ריקה כי זה מסוכן!

והוא הדין לאדם שחייב למלא את עצמו בתורה ומצוות, כי אם לא תורה, אזי מוחו מתמלא בנחשים ועקרבים, וזה ההמשך של הפסוק "ולא תשים דמים בביתך", כי אם לא תורה אזי אויבאבי

"מקרב אחיך תשים עליך מלך"

פירש רבנו ה'בן איש חי' זצ"ל: הנשמה הטהורה השוכנת באדם, חלק אלוך ממעל, זכה וקדושה, ורוצה בטובתו של האדם, שיקיים תורה ומצוות, יזדכך ויזכה לשכר נצחי. עליה רמז הכתוב: "מקרב אחיך תשים עליך מלך" אותה [את התורה] תמליך על עצמך, היא תנהיגך ותורה לך את דרכך. מלך-ראשי תיבות: מוח, לב וכליות. היא תשלוט על המוח החושב, על הלב המרגיש, ועל הכליות היועצות. "לא תוכל לתת עליך איש נכרי, אשר לא אחיך הוא". אל תמליך על עצמך את היצר הרע, שהוא נכרי ומתנכר, מהסיטרא האחרת, אשר ידיחך מה' ויפסידך את שכרך לנצח!

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8566615
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

מגרש מול ההר / מעשה שהיה

זלמן רודרמן

זה היה באחד מימי שנת תר"ס. נציג רשמי של ממלכת אנגליה בארץ-ישראל, שנשלטה באותם ימים על-ידי הטורקים, התייצב בפתח ביתו של ר' בן-ציון חזן בירושלים והגיש לו תעודת אזרחות אנגלית. מאותו יום והלאה נהגו בו ערביי העיר זהירות יתרה, מחשש להסתבך עם נתין אנגלי. מה גרם לנציג אנגליה הגדולה להעניק תעודת אזרחות לתושב הרובע היהודי, ומה הסתתר מאחורי מחווה בלתי-שגרתית זו?

ובכן, מעשה שהיה כך היה: חודשים אחדים קודם-לכן עלה בליבו של הנגיד היהודי הספרדי, יוסף שלום, להקים בית-מרפא יהודי בירושלים שבין החומות. התברר לו כי לא די בשני בתי-המרפא הקיימים כבר - 'משגב לדך' ו'ביקור חולים'. איש מצליח ורב-פעלים היה יוסף שלום. מוצאו מבגדד. מושבו באותה עת היה בקלקתה שבהודו, ומצודתו הייתה פרוסה על ענף הטקסטיל במדינות רבות בעולם. קודם מימוש התכנית פנה הנגיד מקלקתה למורו ורבו, **רבי יוסף-חיים, בעל ה'בן איש חי'**. תשובת הרב הגדול הפתיעה את הנגיד: "לרפואת הגוף יהיו אחרים שידאגו, אך לרפואת הנפש איני רואה רבים הדואגים. עצתי אפוא היא, כי תקים בכספך בית-מדרש גדול לחכמים, סמוך ככל האפשר לשריד בית-תפארתנו". הנגיד הגדול לא הרחר לרגע אחר הוראת רבו. מכיוון שכאמור ישב בהודו ועסקיו היו מסועפים, מינה הנגיד כנאמנו לביצוע המשימה את אחד מתלמידיו המסורים של ה'בן איש חי' - ר' בן-ציון חזן. זה שימש חזן בית-הכנסת האיסטנבולי בירושלים שבין החומות. תלמיד-חכם היה, ממולח ואיש-סוד, שהצטיין בהכרת מזגם ודרך התנהלותם של שכניו הערבים. החל ר' בן-ציון לתור אחר מקום מתאים להקמת הישיבה. חיפש ומצא גבעה נישאה, מול הכותל המערבי. רבו, ה'בן איש חי', סמך את ידיו על ההצעה ונתן לתלמידו את ברכת הדרך לביצוע התכנית. הדרך להשגת הקרקע לא הייתה פשוטה כלל. זו הייתה בחזקת הוואקף המוסלמי, שסירב בכל תוקף למכור מאדמותיו ליהודים.

מצויד בברכת רבו הגדול וחדור רצון עז להצליח במשימת-הקודש, יצא ר' בן-ציון לעבר ביתו של ראש הוואקף. הרעיון שהגה היה נועז, והביצוע - מסוכן. קודם צאתו הכין סלסלה גדולה ונאה, בתחתיתה שם מטבעות זהב נוצצים. שלושים אלף לירות זהב! מעל המטבעות פיזר פירות נאים, משובבי-עין. כך התייצב על מפתן ביתו של ראש הוואקף. זה הביט בר' בן-ציון ובסלסלה שבידו, ובעיניו למודות-הניסיון הבין כי יש בה יותר מאשר סתם פירות, בהבליעו חיוך ערמומי הזמין את ר' בן-ציון להיכנס פנימה, והשיחה התגלגלה. תאוות הממון של ראש הוואקף גברה על שנאת היהודים שבו, והוא הבטיח לאורחו לעשות כל שביכולתו כדי למכור לו את השטח המבוקש. לאחר שיצא ר' בן-ציון מביתו של ראש הוואקף בדק האחרון את תכולת הסלסלה וידע כי לא טעה. קופת הוואקף תקבל את שלה, אמר בליבו, וגם אני אקבל את שלי... כעבור כמה ימים כונסה אסיפת ועד דחופה של חברי הוואקף. החברים נדהמו מהודעת ההתפטרות הפתאומית שהנחית עליהם ראש הוואקף הוותיק והמנוסה. "למה ומדוע?!", נדעקו. "איני יכול עוד!", אמר הראש בדאגה מעושה, הקופה ריקה ואין עוד בכוחי לשאת בנטל הכבד. "בפנים מכורכמות הקשיבו החברים לדברי הראש. "האם אין בידי הוואקף נכסים שאותם אפשר למכור ולהזרים כסף לקופה הריקה?", שאל אחד הנוכחים. פניו של ראש הוואקף החמיצו למשמע השאלה. "יש", אמר, "אדמות". הוא השתק לרגע ומיד הוסיף, "ולמעשה יש אפילו קונה לאחת הקרקעות של הוואקף. "עיני המתכנסים אורו. "אם-כן מה מעכב?!", קפצו כמה מהם ביחד. "יש רק בעיה אחת", השיב להם הראש וקפץ את שפתיו, "הקונה הוא יהודי. פניהם של

החברים קדרו באחת. האסיפה נמשכה עוד כאשר חרב האיום בהתפטרות של ראש הוואקף מונפת מעל ראשי הנאספים. זה היה הדבר האחרון שרצו בו, כאשר מצב הקופה ממילא בכי-רע. לבסוף, באין ברירה וכמי שכפאם שד, אישרו את העסקה. בערמומיותו הצליח ראש הוואקף להוליך את חבריו אל ההחלטה שחפץ בה. הוא אף לא גילה להם כי הקרקע המדוברת שוכנת על הגבעה מול הר הבית. לו ידעו זאת, לא היה סיכוי שיסכימו. כשהתפרסם דבר העסקה ברבים, כבר היה מאוחר מדי. ניירות הבעלות החתומים כדת וכדין היו עמוק בכיסו של ר' בן-ציון. מאותו יום החל ר' בן-ציון לקבל איומים על חייו. כל אימת שחלף בשוק הערבי היו הרוכלים מעבירים אצבע על צווארם, רמז על עתידו הצפוי. האיומים על חייו גברו והלכו, עד שנכנס לתמונה הנגיד ר' יוסף שלום מכלכותה. הוא ניצל את קשריו הטובים בחלונות הגבוהים של הממלכה האנגלית, ששלטה אז בכלכותה. זו נענתה לבקשתו והעניקה ליהודי הירושלמי תעודת אזרחות אנגלית. מאותו יום פחתו האיומים על ר' בן-ציון, עד שפסקו כליל. על הגבעה הנישאה מול הכותל המערבי הוקמה כעבור זמן הישיבה הגדולה - "פורת יוסף"

באדיבות מערכת 'שיחת השבוע'

קשיש עשיר על ערש דווי

קורא לשלושת בניו ואומר להם:

"בניי היקרים, יש לי בשורה טובה

ובשורה רעה. הבשורה הרעה היא שהחלטתי לתרום את כל רכושי ולא להשאיר לכם שקל מההון שלי".

"ומה הבשורה הטובה?", תהו הבנים.

הקשיש: "שעכשיו אין לכם על מה לריב..."

הרבי בחיידר שואל את הילדים: לאיזה אבא יש את הכל בעולם? אחד הילדים מרים לאבא שלי.

שואל הרבי בפליאה, מנין לך? ענה הילד אתמול

אח שלי מצא צב והביא אותו הביתה

ואבא שלי אמר: רק זה מה שהיה

חסר לי

קצת מאתנו

"ונתנו ה' אלקיך בידך ושבת שבי"

עצה נפלאה למלחמת היצר רמוזה בפסוק זה, לדברי רבנו יוסף חיים בספרו "עוד יוסף חיי", אשר באר אותה באמצעות משל נאה: מעשה היה בחוזה בכוכבים שהיה מקורב עד מאד למלך. באחד הימים לפתע, סר חנו בעיני המלך, והוא החליט להרוג אותו... אך מכיון, שאין המלך יכול להרוג אדם סתם הוא קרא לו ואמר לו: "עליך לומר לי מתי תמות, ואם תטעה אהרג אותך..." הבין החוזה בכוכבים שהמלך טומן לו פח, שכן אם יאמר לו: בעוד עשרים שנה, יהרוג אותו המלך מיד, ברצותו להוכיח לו שהוא טועה, וכך בכל תשובה שיענה לו, ימצא המלך דרך להרוג אותו. הרהר מעט ואז השיב: "אדוני המלך, רואה אני בכוכבים שעתיד אני למות שלשה ימים לפניך..." "כששמע המלך כך, מיד חשש לגעת בו לרעה, שמא יקרב את מותו שלו... ולא זו בלבד, אלא שמאותו יום ואילך הוא הצמיד לחוזה בכוכבים שלו שומרי ראש שישמרו את צעדיו, וכן רופאים שיבדקו את בריאותו... הקשר שקשר בינו לבין המלך - הציל את חייו. התורה מייעצת ליהודי - ממשיך ה"בן איש חי" - שיקח את יצרו הרע וישעבד אותו לעבודת הבורא ולצרכים שלו. אין צורך להלחם נגדו באפן חזיתי, אלא מוטב לו לאדם לנהוג בחכמה, ללמד מדרכיו ולשבות את שבי, כך שכל הכלים של היצר הרע, משו עבדים יהיו לעבודת הבורא... כאשר אומר לך יצרך: "אל תקנה אתרוג, הוא עולה מאה דולר... חבל על הכסף", עליך לענות לו: נכון, אבל גם גלידה עולה כסף..." כשהוא לוחש לך: אתה עיף ואינך יכול לקום לתפלה", החזר לו: "אמת הדבר, אולם אני כה עיף עד שאינני מסוגל לחטוא..." באותם כלים בהם הוא מנסה לשבש את עבודתך הרוחנית, כך עליך להשתמש נגדו עצמו, ועל ידי שתקשר את עצמך אליו, שוב לא יצליח להכניע אותך כלל וכלל. (לאור הנר)

נס בעזרת הנשים

מספרים, כי בשבת אחת בעת דרשת הבן איש חי זיע"א, כהרגלו בקודש, התאספו אנשים רבים לשמוע את דרשתו, ובמיוחד היו נשים רבות אשר ישבו בעזרת הנשים. אז היתה העזרה תלויה בעמודי עץ. לפתע, מכובד קהל הנשים העצום, החלו להישמע קולות של ניפוץ עצים, ותוך דקות אחדות החלו קורסים כמה עמודי עץ תומכים, וכל העזרה בצד המערבי החלה קורסת על מאות יושביה! קולות אנשים ונשים כבשעת סכנה החלו להישמע בחלל בית-הכנסת. הבן איש חי שהיה שקוע בדרשתו, הרים את עיניו לשמע הקולות - הן של העצים והן של הקהל, והתבונן מספר שניות לכיוון מקום השבר וההתמוטטות, וראו זה פלא, כל העצים שהיו בשלב של שבירה וניפוץ, או שנטו ממקומם הראשון - נעצרו, פרגוד העזרה שנטה מטה מחוסר תמיכת העמודים והתומכים - נעצר אף הוא במקומו והכל עמד על מקומו, לעיני מאות שומעי הדרשה. רק כעבור כארבעים דקות סיים הבן איש חי את דרשתו, כאילו כלום לא התרחש.

לרפואה שלימה
סעידי אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

לבריאות ברכה והצלחה
אליאן בת נעימה הי"ו
וכל משפחתה א.מ.ן

שיעור בפרשת שבוע
מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכני"ס אור אבנר
רח' משה דיין קריית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 18:30

בית הכנסת
"עולי בבל"
ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

שחרית - 5:30 נץ
מנין ב' - 7:30
מנחה ערבית - 18:30
שיעורי תורה מידי יום
שעה לפני מנחה
יום א' ב' ה'
רב בית הכנסת
הרב יהונתן אמדי שליט"א
יום ג'
הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ד'
הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' -
הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 20:00
"יש קונה עולמו בשעה אחת"
שימו לב

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
אסף מזרחי בן רחל ומשפ' הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפ' הי"ו
דוד חיים בן עליזה ומשפ' הי"ו
שאול סאלם בן נגיט ומשפ' הי"ו
טוביה שרבי בן נוימה ומשפ' הי"ו
אופיר דלל בן אורה ומשפ' הי"ו

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18
תפילת שחרית 6:30
מנחה וערבית (סמוכות) 18:30
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית
יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הרב הגאון אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב רפאל עגיב שליט"א
יום ד' - הרב בן יאבו שליט"א
יום ה' - הרב שלום אטלן שליט"א

לימוד אברכים עם תלמידים כל יום שני ורביעי בשעה 20:00
ערבית מאוחרת: יום ב' 20:45 יום ד' 20:45 יום ה' 21:00